

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sîm
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Săptămâna Patimilor.

Intrăm în săptămâna patimilor.

Bisericele noastre românești, în fiecare dimineață și seară se umplu în această săptămână de credincioșii evlavioși, cari ascultând descrierile despre multele patimi ce de bunăvoie a suferit Mântuitorul nostru, își întăresc inimile, ca astfel și dinșii să poată suporta miseriile lumesti, ce le întâmpină în această viață.

Prin suferințele, ce Mântuitorul nostru a îndurat, ne-a croit calea ce trebuie să ne ducă la iubire, credință și nădejde.

Patimile Mântuitorului nostru e bine ca să le ținem vii în memorie fiecare dintre noi. Căci ele pe lângă mângăierea religioasă, pe lângă că ne întăresc sufletele în credința despre adevărurile propoveduite de Fiul omului, care și-a sfârșit viața pe lemnul crucii, ne dau o învățătură neprețuită și pentru viața aceasta pământească.

Ele ne dovedesc, că nici un adevăr și nici o idee dreaptă nu se poate câștiga, fără ca să nu aducem jertfe, fără ca să nu suferim.

Să învățăm din acestea mai ales noi Românii, cari atâtea și atâtea nedreptăți trebuie să suferim din partea dușmanilor nostri seculari.

Și oare acele patimi mari și fără de păreche, pentru-ce le-a suferit Isus Christos? Pentru-că a zis celor plini de ură și de păcate: „Iubiți-vă unul pe altul, iubiți pe deaproapele vostru, iubiți chiar și pe dușmanii voștri ca pe voi înșivă!”

Și legea creștinească numai prin iubirea reciprocă se poate susține.

Dar' pentru-ca acest adevăr să fie înțeles de oameni, a trebuit să curgă sângele nevinovat al Mântuitorului.

Dacă un astfel de adevăr, pe care noi astăzi nu putem înțelege cum nu l'au cuprins aceia, cari l'au auzit chiar din gura Mântuitorului, dacă un astfel de adevăr binefăcător pentru toți, și pentru nimeni păgubitor, a cerut o astfel de jertfă și atâtea suferințe, cum am putea noi să pretindem, ca dreptatea, ce ni-se cuvine, să ne vină numai așa de-a gata dela contrarii nostri, fără ca să ducem vre-o luptă sau să ne jertfim?

Și trebuie să ne jertfim cu toții cu atât mai virtuos, că lupta ce o ducem noi, este o luptă dreaptă și înaintea lui D-zeu și înaintea oamenilor. Ear' lupta dreaptă mai târziu sau mai curând trebuie să ducă la isbândă.

Dacă Mântuitorul nostru, pentru-ca să aducă pe oameni la calea cea adevărată, nu și-ar fi jertfit chiar și viața, atunci de sigur că nici până în ziua de astăzi, oamenii nu i-ar fi recunoscut adevărul propoveduit și n'ar fi dat ascultare învățăturilor lui.

De aceea este bine, ca să ne aducem cât mai des aminte de suferințele Lui. Să fim totdeauna gata a jertfi cât de mult, mărimea și mulțimea jertfelor să nu ne înspăimânte, siguri fiind, că isbânda trebuie să vie cândva, și va veni cu atât mai curând, cu cât mai mari și mai multe vor fi jertfele noastre.

I. M.

Fondul lui Iancu. In cele din urmă totuși a sosit ziua, ca să aflăm ceva sigur despre fondul lui Iancu. Se zice că dl *T. Liviu Albini*, care a trebuit să suferă mai bine de un an de zile temniță, a rugat comitetul „Asociațiunii” ca să iee în grija sa acel fond, ceea-ce comitetul a și primit. Suma adunată, dimpreună cu interesele se urcă la 4700 fl. și de present se află depusă la „Victoria” din Arad.

Maghiarii sunt dușmanii Alianței-triple. S'a spus adese-ori și a dovedit-o în mod strălucit *Hungaricus* în broșura sa apărută de curând în München, că Maghiarii sunt element turbulent și primejdios pentru alianța-triplă. In săptămâna trecută o nouă voce s'a ridicat împotriva lor, denunțându-i ca tulburători ai păcii. Anume „*Deutsches Volksblatt*” din Viena, organul partidului creștin-social, a scris un fulgerător articol din incidentul scenelor de pe stradele Bucureștilor, scene, cari cum afirmă ziarul german, a fost provocate de lăudăroșiile și minciunile maghiare. Prin asemenea intrigi din partea Maghiarilor și prin taptul că Românii din Ungaria sunt siliți a sta în continuă luptă de apărare, e foarte firesc, ca România să nu se alipească cu căldură la alianța-triplă, — și aceasta mulțumită duchului rău al Maghiarilor.... Astfel glăsuște ziarul german, ear' noi subscriem.

Fără cârmă și fără cârmaci!..

Le convine mult unor domni din Sibiu, ca să se considere de cârmaci autorizați ai daraverilor naționale și a socoti ziarul lor ca unică cârmă dirijătoare. De aci faptul, că nu numai noi, cei-ce stăm în jurul acestei foi, zise provinciale, dar' chiar și alții, bărbați cu forțe de luptă adeseori probate, cum sunt confrății nostri dela Arad, suntem priviți cu ochi răi, suntem tratați cu cea mai odioasă reîntă a inimii și cu ușurătatea minții de copil, de cătră cei — autorizați.

Ei bine, de-aci înainte ne vom răfui din când în când cu acești oameni și nădejduim a le putea dovedi, că pe cât sunt de răi, pe atât sunt de — ușori și de inofensivi.

Înainte de toate ținem să repetăm declarația noastră, făcută în numărul trecut, — declarație la care ne-au dat motiv obiecțiunile provocatoare din partea „Tribunei”.

Da, suntem tot cei vechi! «Revista Orăștiei» a muncit și muncește în primul rînd *cînstit* pentru interesele poporului. Cîntea aceasta o înțelegem astfel, că noi n'am făcut *speculă* din gazetărie, n'am vînat după interese străine de cauza națională, cum sunt bună-oară interesele altora. N'am atacat onoarea fruntașilor politici, cum au făcut-o alții... N'am învrăjbit pe luptătorii nostri naționali, ci dimpotrivă ne-am spus cuvîntul nostru cald, în formă de apel la unire și la stringerea forțelor risipite în mod ușuratec. Adecă cîntea și cumpeneala au fost atributele luptei noastre și acestea ni-le vom menține.

Dar' tactica dlor autorizați? Haid' să le trecem în scurtă revistă faptele lor, pe cari își razimă brusca și necuviincioasa purtare.

La sfîrșitul lui 1895 «au venit la putere», luând de-a gata din mâinile lui

Zágonyi «averea națională». Ear' venirea lor, făcută cu mare alaiu, cu groaznice desvîliri și înfiorătoare trimbișări pe tema «tradării», a fost un fel de faină a orbilor, care se aruncă în ochii trecătorilor și cu care se zăpăcește mulțimea. Falanga s'a frînt și mulți dintre cei buni s'au dat la o parte din calea valurilor mocirloase, ear' pușinii cari au rămas — nu chintesența, ci drojdia — s'au decretat, *ei pe sine*, de singuri autorizați și s'au constituit în «societate pe acțiuni».

Astfel constituiți, încredințându-și conducerea unui tîner crescut în moravuri iezuitice, societatea autorizată (cu dela sine putere) vegetează până astăzi. A reface partidul național și comitetul n'au fost în stare și nici silință n'au manifestat.

Actele publice fostul president nu le iscălește ca president al partidului, dovadă că renunță benevol la acel prea onorific titlu.

Nici o dorință, nici un semn de viață, nici o idee potrivită la situație și de-un efect real, nu s'a văzut emanînd dela acest comitet pe acțiuni.

Ba acum, după-cum am arătat în numărul trecut, se solidarizează cu aceia, cari punînd mâinile în șold, așteaptă grația și mila guvernului maghiar, care doară-doară se va îndura și va veni cu pânea cea albă și cu porumbii fripți să-i îmbiie pe cei — autorizați a le gusta.

Și pe lângă toate acestea organul lor acreditat ce-a sêvrșit?

A făcut gimnastică de cuvinte și a întreprins o goană ridiculă după trădători, schimbînd cu desevîrșire tactica luptei naționale a unui ziar până atunci de mare renume. Punctul de vedere al organului schimbat, la care dl Daian a făcut sfeștania, acum a devenit deodată negativ, sau mai corect destructiv, denegînd celor mai valoroși bărbați ori-ce merit și insultându-i în mod brutal.

Grație acestui procedeu activitatea a stagnat, căci disgust și măchnire a cuprins masele, vîzînd faptele autorizaților. Acest disgust s'a mărit, vîzînd cum numitul organ mină apa tot pe moara unui partid din regatul român, cum el tot mai mult se pune în exclusivă slujbă a partidului conservator, în-cît până și „*Liga*,” organul d-lui Popovici Aurel a constatat, că «Tribuna» s'a angajat a face mendrele opoziției române.

Vedem cum și acum, cu ocazia crizei ministeriale din România, ziarul din Sibiu ataca o parte din frații nostri de dincolo în mod absolut scandalos, ear' pe noi, fiindcă am ținut să fim echitabili și nepreocupați, ș'a permis a ne certa...

Și câte alte „fapte” de aceste n'am putea înșira pe socoteala autorizaților? Dar' le lăsăm pe săptămânile viitoare, când le vom discuta cu de-amîntul, fără preocupări și fără alt interes, decît cu dorul, de-a pune odată capăt la niște stări atât de nedemne, în cari ne găsim și în cari tîrși am fost din cauza pușinei noastre vigilente.

**

Datorința față de școale.

(§) Cu ocaziunea desbaterii în dietă a bugetului ministerului de culte și instrucție publică, în 7 l. c. ministrul *Wlassics* a rostit un discurs, un fel de program al viitoarei sale activități în noul cabinet a lui *Szell*.

Prin discursul acesta trece ca un fir roșu tendința veche, proprie tuturor ministrilor Ungariei moderne, tendința de *maghiarizare*. Cu deosebire în două pasaje ese mai limpede la iveală această tendință.

Vorbînd *Wlassics* despre școalele populare, a arătat, că *statificarea* ceea-ce e tot una cu maghiarizarea școalelor, este în continuu progres. In decursul anului curent ministrul va face 500 de școale de stat prin comune și în decurs de 5 ani numărul școalelor de stat se va urca la 1000.

Aceasta e una la mână. La sfîrșitul vorbirii apoi *Wlassics* a spus un lucru și mai caracteristic. A zis, că el ar face și mai mult, dar' nu are destule mijloace banale la dispoziție, promite însă, că va lucra din toate puterile și cu toată însuflețirea pentru *înaintarea culturii maghiare*.

Din aceste reieșe evident, că ministrul *Wlassics* se interesează numai de cultura maghiară și poartă grije numai de statificarea școalelor și de cele statificate deja.

Un străin, care n'ar cunoaște modul de guvernament dela noi s'ar mira mult cum poate vorbi astfel în plenul dietei un ministru al unei țeri, în care locuiesc diferite popoare, cari își au școalele lor deosebite de cele maghiare ale statului. Cum se poate, ca el, ministrul, căruia ar trebui să-i zacă la inimă ocrotirea, spriginirea și progresul tuturor școalelor din țară, să nu aibă nici un cuvînt pentru școalele majorității locuitorilor și de cultura acestora!

Dar' durere, la noi așa este, și este de mult așa. De fapt noi nici pe terenul cultural nu avem stăpînire, care să favorizeze cultura noastră, școalele și instituturile noastre culturale. Toată activitatea puterii de stat se manifestă, nu în a sprigini și încuraja școalele și așezămintele noastre, ci întors, spre a le șicana, prigoni și în cele din urmă a le maghiariza sau statifica, cu scopul de-a înainta și pe calea aceasta maghiarizarea.

Pe când în dieta țerii ministrul nici pomenire nu face despre școalele noastre, cu atât mai mult se îngrijește de școalele sale favorite, de cele ale statului, nu numai a le provide cu localuri și utensilii, ci și a salarisa cu îmbelșugare pe învățători.

„Magyarország” în nrul său din 14 l. c. are știrea, că în ministerul de culte s'au terminat lucrările, privitoare la graduaarea învățătorilor dela școalele de stat, împreunînd fi-rește graduaarea și cu mărirea salarelor.

Pentru acest scop s'au luat în bugetul ministerului de instrucție un plus de spese de 98.860 fl. Din suma aceasta toți învățătorii de stat, cari servesc de 10 ani, vor primi salar anual de câte 500 fl. Alții, cari servesc mai de mult, vor avea și mai mari salare etc.

Ce ni-să impune nouă, față de toate aceste? o datorință națională avem să împlinim față de școalele noastre. E vorba, că școalele sunt cei mai puternici factori pentru propagarea culturii naționale în masele poporului nostru.

Aceasta trebuie să o avem mereu în vedere, precum și împrejurarea, că ajutor și sprigin dela nime nu putem aștepta. Noi trebuie să ne ajutăm, noi trebuie să ne dăm silința, ca școalele noastre să fie întru toate corîspunzătoare legii, căci prin aceasta le apărăm în contra cutropirii statului.

Dar' aceasta încă nu e destul. Trebuie să îngrijim și de salarisarea bună și regulată a învățătorilor. Să pretindem dela ei să aibă calificația de lipsă, să-și facă datorința cum se cade, dar' să le asigurăm totodată o subsistență cuviincioasă.

Mijloacele, pentru a îndeplini aceste lipse neîncunjurabile, să pot afla mai pretutinde-ne, numai să se caute și voință, voință tare să avem. In unele locuri s'au făcut fonduri de bucate spre acest scop. Eată un mijloc practic, care ar trebui să fie spriginit și de

cătră consistoarele noastre. Dar' mai sunt și altele, numai cât dela această lucrare nimenia se nu se subtragă, nimenia se nu se codească sau se se arete indiferent, nepăsător. Toți de-opotrivă trebuie să muncim și să ne interesăm pentru școalele noastre, de jos dela opincă, până sus la guvernele noastre bisericești-școlare.

Asigurarea școalelor, eată una dintre cele mai mari datorințe naționale.

Ca aceasta să se și ajungă, trebuie înlăturare toate personalitățile mârșave, cari vânează numai după interesul propriu.

Ne apropiem...

(*) Zi de zi trece, și ne apropiem earăși de ziua memorabilă 3/15 Maiu, care ar trebui sărbătorită în chip demn de toți Români, de pretutindeni, nu numai de cei din această țeară, căci această zi este sfântă pentru toți aceia, cari fac parte din neamul românesc, fie ei aruncați de soarte în ori-ce colț a lumii.

Dar', cu regret trebuie să constatăm, că din nici o parte, până de prezent, n'am primit nici o știre, că s'ar face vre-o pregătire pentru-ca ea să fie sărbătorită.

Mulți vor zice, că și dacă chiar am voi să o sărbătorim, vom fi împedecați de autoritățile ungurești. Aceasta nu este însă nici o scusă. Se pot lucrurile astfel arangia, ca să nu le dăm privilegiu a ne opri. Și tocmai dacă am fi opriți, suntem cel puțin mulțumiți că ne-am împlinit datoria.

Când ne cugetăm la faptele mărețe ce au săvârșit părinții nostri, și vedem că noi urmașii lor nu numai că nu continuăm pe calea croită de dînșii, dar' tot mai mult ne uităm și de mărețele lor fapte, nu le mai cinstim, stăm indolenți față de momentele cari ne amintesc zilele de glorie, zilele de aur ale istoriei neamului nostru, ca-și-când la toți ni-ar fi legate pentru vecie mâinile și picioarele, nu putem decât să ne întrebăm: Oare ce se va alege de poporul nostru, nu mai mult decât peste un veac, dacă noi vom lăsa ca tot mai mult să-și uite de eliberatorii lui din lanțurile iobăgiei.

Cetind urmașii nostri despre faptele mărețe ale strămoșilor lor, și aflând că noi, cei de astăzi, dormim în toate cele naționale, și că nu facem alta, decât că ne sleim puterile în certe interne, vor arunca blăstămătură asupra noastră, cari n'am fost vrednici să ducem o luptă, al cărei greu început ni-a fost deja croit.

Dacă alte fapte mărețe nu suntem în stare a săvârși, atunci cel puțin să nu dăm uitării pe ale acelora, cari și-au vârsat sângele, nu mai pentru-ca să ne creeze nouă un trairu mai ușor, mai fericit, ca cum a fost al lor.

Căci dacă între cei de prezent nu se află barem câtuși de puțini, cari să pășască energic pentru a continua lupta deja începută, se vor afla ei poate unii între urmașii nostri, cari mai presus de toate se vor pune cu bărbăție în serviciul marelui cause naționale, despre care atâtea și atâtea se scriu în ziua de astăzi, fără-ca să se facă barem o mică parte din toate câte se scriu.

Cu toate-că privilegiu mai binevenite pentru eluțarea drepturilor ce ni-se cuvin, nu credem că li-se vor da nici urmașilor nostri.

Ni-s'au dat atâtea privilegii binevenite de un timp încoace, în care se ne manifestăm, la un semn dat, toți Români conștiința națională, dar', durere, că nici unul din acestea nu ne-a putut trezi din somn, în care ne-am adâncit, putem zice, de bunăvoie.

Avem înaintea ochilor lupta ce o duc Cehii din Austria pentru eluțarea dreptului limbii lor, și vedem că tot mai mult li-se respectă aceasta, vedem cum chiar și alte popoare mai mici din alte țeri duc aceeași luptă fără a se descuragia, și noi totuși nu mai suntem în stare să ne reculegem odată din letargia în care ne aflăm.

Se pare că într'atâta s'a stins în noi simțul național, încât nici chiar buibuitul unui tun nu ar fi în stare a-l mai reînvia.

Nu mai vorba e că trăim. Adevărul crud este însă că dormim în cele mai multe ale noastre afaceri. Orbecăm în întunec, lăudându-ne în toate părțile, fără să băgăm în seamă ranele cauzate de aceste lovituri, rane, cari cu greu se vor mai putea vre-odată vindeca, dacă noi înșine nu ne vom nisui ca să aflăm cât se poate mai curând balsamul vindecător.

Dacă am fost în stare, înainte de aceasta cu câțiva ani, ca totuși să contribuim și noi cu ceva la zidirea măreață ridicată de părinții nostri, și earăși noi am fost în stare ca să dărimăm ceea-ce odată am clădit, impune-ni-se tot nouă, ca din nou să ne apucăm de acea zidire, peste care atâtea furtuni și vifore au trecut, încungiuându-ne cu și mai multe puteri, ca astfel cât mai curând să ne putem cu toții adăposti la umbra acelei zidiri, căci numai astfel ne vom putea numi demni urmași ai nobilei ginte din care facem parte.

CORRESPONDENȚA

(Urmare și fine.)

Vor zice unii, și poate că mai vârtos Kiss Jozsef, învățătorul respectivului copil, că copilul minte cu scop de-a încungiuira pedeapsa tatălui său, pentru-că a schimbat purtarea bună de mai înainte, cu alta slabă, sau pentru-că a căpătat secundă.

Eu zic, și nu numai că zic, ci și afirm cu hotărâre, că înseși expresiunile sau cuvintele pe care copilul despre care vorbesc, le spune ca eșite din creerii, inima și gura învățătorului Kiss Jozsef, dovedesc cât se poate de clar, că ele s'au zemislit nu în creerii unui copil de 10 ani, ci în ai unui pretins învățător cuprins de ură națională și dominat de patima de a face pe un copil de Român, incapabil pentru învățatură.

Spusa copilului, că învățătorul său din cauză că el, copilul, neînțelegând întrebarea a dat din comput răspuns incorect, a erupt în hohote batjocoritoare; mai departe că învățătorul, când copilul n'a avut caet de scris și-a exprimat dorința, că ar fi mai bine să meargă acasă și se lucre tatălui său; și în fine, când în loc de a-l lăuda pentru-că ca copil de Român a declamat o poezie ungurească așa, cum de sigur că mulți dintre cei de ungar nu ar putea, l'a hulit, cum zic, spusa aceasta a copilului nu vedește minciună copilărească, ci vâdește adâncă indignațiune și potențata amărăciune a unui școlar, pentru

un tractament nedrept, răutăcios și prin urmare diametral opus regulilor pedagogice.

La o asemenea deducțiune trebuie să ajungă chiar și cel ce are și numai cele mai indis-pensabile cunoștințe psihologice elementare, și pe o asemenea deducțiune o întărește cu deosebire împregiurarea, că copilul la care se referesc cele aici scrise, mai eri-alaltăeri a fost unul dintre cei mai buni studenți, și care a fost un atare student fără să fi avut ore de privat plătit, în colegiul reformat unguresc din Orăștie, usitate poate în măsură mai mare decum ar trebui.

Purcederi pedagogice ca cele care se amintiseră, de sigur că pot strica și neferici și pe cel mai talentat și diligent copil, și ele incontestabil că tradează pe instructorul și educatorul maghiar arzând de dorul de a contribui și el la »marea operă« de a face pe odraslele națiunii »valache« incapabile de a deveni cu vreme cu vreme indivizi luminați și încălziiți de razele binefăcătoare ale științei; arată că un țințar se asociază la mulțimea țințarilor grămădiți pe crudele mlădițe ale unui arbore tinăr, frumos, cu puternică vegetațiune și așa dară viguros, pentru a-i cășuna uscăciunea. Bieții țințari, țințari fiind nu știu, că uscăciunea pomului pe care s'au grămădit cu inveninare, ar trage după sine perirea a însași întregii sămînțenii țințărești.

Purcederi pedagogice ca cele despre care e vorba, sunt cu desăvârșire contrare intereselor generale ale țării, întrucât cuprind în sine germenele urei și discordiei între cetățenii de naționalitate română și maghiară. Anumit să fie cineva plătit, și pare că n'ar sămăna mai cu succes între Români și Maghiari sămînța urei și discordiei, decum o seamănă învățătorii de ungar, cari purced în un asemenea mod.

Pentru asemenea purcederi, eu nu învovălesc numai pe învățătorul care le are, ci și pe direcțiunea, căreia acela e supus. Știu prea bine, că direcțiunea colegiului reformat din Orăștie, precum în trecut așa și acum e compusă din profesori culți și erudiți, și cari ca atari au dat cele mai eclatante dovezi, că nu fac deosebire între studenții români și maghiari când e vorba de a-i învăța și clasifica. Dacă totuși și față de ea ridic învovălesc, o fac pentru-că ea ca autoritate școlară compusă din bărbăți culți și erudiți nu poartă grije, ca învățătorii neconștiințioși să nu omoare în copii de Român voința de a învăța, cu gândul de a face în chipul acesta Românilor stricăciune, iară Ungurilor servicii. Cu alte cuvinte, pentru-că nu poartă grije, ca sanctuarul școlii să nu fie degradat la cuib de debilitare și sărăcire de spirite.

Dacă cumva și direcțiunea colegiului reformat unguresc din Orăștie gândește, că pentru Unguri e mai bine dacă Români nu învață, nu mai primească copii de Român; și dacă toți Ungurii gândesc așa, spună-o verde și pe față, pentru-ca în chipul acesta să putem ști și vedea limpede, că copiii de Român nu mai au ce căuta în colegii ungurești. Dacă cumva direcțiunea colegiului reformat unguresc din Orăștie, purtarea dictată de ură națională a învățătorilor maghiari o privește și cualifică de virtute națională maghiară, spună-o asemenea verde și pe față, căci nu-mai așa e cavaleresc.

Casul, care se refereste la copilul despre care vorbii, și pe care l'am aflat de vrednic a-l da publicității, pe mine mă pune în poziția de a vedea, că sunt Unguri cărora nu le place, ca Români peste tot să învețe, și în special să știe și ungurește, eară legile ungurești îmi spun, că suntem siliți a învăța ungurește.

În adevăr, ne aflăm între Scylla și Caribdis, întrucât Ungurii de o parte ne silesc ca să învățăm ungurește, de altă parte eară ei ne fac ca să nu le putem învăța bine limba.

Pentru-că nu ne lasă să le învățăm limba, nu ne supărăm, dară pentru-că nu ne lasă ca în centre mai însemnate românești să ne creăm noi gimnasii de ale noastre românești, unde copiii nostri să fie tractați părințește, ne doare foarte.

Învățătorii de ungar, cari tinzând a face pe copiii de Român incapabili pentru învățatură, tind la supunerea noastră prin arme de ale învățaturii și științei, cum și împregiurarea că Români, în asemănare cu Ungurii cei asemenea lor, fiind vorba despre ocuparea cutărui sau cutărui post, sunt preterați, pe noi nu ne înstrăinează dela a ne înzestra copiii cu învățatură și știință. Și nici că e ertat să ne înstrăineze, ci mai vârtos trebuie să ne încuragieze în această privință, pentru-ca în chipul acesta să putem în număr corăspunzător avea păstori, cari să apere turma cuvântătoare românească a lui Christos.

Asemenea gândiri ne îndeamnă să ne dăm copiii la școală, și dacă alt modru nu e, fie chiar și la școală ungurească, eară casul cu bietul copil de Român, care cas m'a făcut ca să prind peana în mână, ne atrage luarea aminte la îndatorirea de a veghia fiecare dintre noi, ca ai noștri copii din școalele ungurești să nu fie spiritualicește făcuți impotenți de a-și câștiga știința, despre care foarte cu adevărat s'a zis în zilele trecute, în această prețuită foaie, că »e putere«.

R—s.

Conferența de pace.

În cele următoare dăm loc programului asupra căruia au să se înțeleagă delegații puterilor ce se vor presenta la conferența de pace.

1. Înțelegerea, ca să nu fie sporită pe viitor, barem câțiva vreme, actuala stare a armatelor și a flotelor, nici să fie ridicate actualele budgete militare; studiarea prealabilă a chestiunii, cum s'ar putea pe viitor, eventual, scădea și actuala stare a armatelor, a flotelor și budgetele militare.

2. Interzicerea, ca pe viitor să nu mai fie introduse nouă arme pușcătoare și nouă materii explozibile.

3. Înțelegerea, ca să fie limitată, pe uscat și pe apă, folosirea de materii și de obiecte explosive, al căror efect este îndeosebi grozav; tot așa să fie limitată aruncarea de materii explosive din balonuri, etc.

4. Interzicerea de a folosi în războai maritime de torpede mine și asemenea unelte, precum și de corăbii cu vîrfuri ascuțite, întru nimicirea corăbiilor inimice.

5. Declararea, că corăbii și șalupe, care în timpul sau după lupte mari tind să scape

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI“

Cântecul Ardeleanului.

'Mi-ai luat sumanul din spinare,
Ca să te-acoperi tu de gol,
Când vifore făr' de cruțare
În preajma lumii — dau ocol,
'Mi-ai luat din masă bucătura,
Cari m'a hrănit cu chin cu vai,
Și m'ai lăsat să-mi sânger gura
Cu coji uscate de mălai.
Acuma 'ncerci să stîngi atomul
Cel de vieață 'n pieptul meu,
Dar' om ești și tu ca tot omul.
Cum ți-ai uitat de Dumnezeu!
Așa cum sunt în haină ruptă,
Svântat de lipsuri și năcaz,
Imi voiu tăia ciomag de luptă —
Din cel mai ștrașnic dintre brazii,
Așa cum sunt zdrobit de sbucium,
Îmbetrănit fără de vreme
Când voiu suna din corn, din buciom
Atuncea — să te temi!

(„Trib. Pop.“)

Cetină.

Sărbătoarea morților.

Sărbătoarea morților? Iată o istorie de necrezut, cu toate acestea adevărată, care, contrar științei și negațiunilor ei, pare a proba că o altă lume există în afară de lumea vizibilă, făcând și pe cei mai sceptici să simtă emoțiunea unui ce misterios. De altfel eu nu voiu da nici o opiniune; numai voiu istorisi.

În orașelul Puy-Brun era, sunt câțiva ani de atunci, o biserică veche, citată ca un monument istoric, și un dascăl Jean Ioseph Moutte.

Biserica, fostă odată catedrală, dar' lipsită încă din timpul revoluții de preot, neagră și deșartă, fără lemnărie și fără tablouri, cu desăvârșire goală, părea enormă cu cele trei despărțituri susținute de două rinduri de coloane romane, cu altarul în care abia pătrundea o rază de lumină, cu capetele căzute în ruină și totdeauna întunecoase. De vechimea vremii, pământul se ridicase în sus, acoperindu-i intrarea, astfel că, pentru a pătrunde în lăuntru, trebuia să te scobori pe 20 de trepte; și oamenii cei mai curagioși nu intrau acolo fără să se cutremure.

Dascălul, un fost soldat, nu era de loc superstițios, și era devotat, cum se întâmplă adesea cu aceia cari, fără a fi preoți, trăsesc în foarte mare familiaritate cu lucrurile religioase.

Vechea biserică, totdeauna rece, bătută de vânt, există încă, și pare că voește să dureze până la ora judecării, așa de solid a fost zidită; dar' dascălul nu mai există, fiind-că a murit anul trecut în următoarele împrejurări:

Pantru ca să tragă în fiecare zi clopotele, Jean Ioseph Moutte nu avea decât să atingă cu piciorul o sfoară care intra printr'o deschizătură în boltă și atârna până pe petrele de jos. Dar' ca să tragă clopotul cel mare pentru înmormântări, Jean Ioseph Moutte trebuia să se sue în clopotniță.

Trebuie însă să se știe că în dimineața zilei morților, pe la 5 ore, când nu se face încă ziua, este obiceiul să se audă sunând clopotul cel mare. Jean Ioseph Moutte, deși era un vechiu soldat, nu-i plăcea însă nici

decum se străbată astfel biserica, la 5 ore dimineața, singur cu felinarul seu.

Cu toate astea o străbătea, suind scara cea strîmtă a clopotniței care se deschide în zid, lângă capela unde stă cazanul de botez.

Deja de mult timp, Jean Moutte observase că în dimineața zilei morților, când trece pe dinaintea acelei capele, i-se pare că aude în fundul ei sgomotul foilor unei cărți pe care le întoarce cineva în umbră.

Jean Moutte își închipuia că sunt șoareci sau vîntul care suflă prin geamurile sparte.

D'ar nici odată nu se uita, vrînd mai bine să rămână la îndoală, fiindu-i frică, fără să știe de ce, de ceea-ce putea descoperi.

Însă într'un an curiositatea îl învinse. Femeea sa era bolnavă și acest lucru îl preocupa.

Auzind foile mișcându-se, împinse încet usa care despărte capela de cor și, îndreptînd felinarul cătră partea de unde venea sgomotul, zări pe capacul de marmoră al cazanului registrul botezurilor, dar' nu închis cum îl lăsase el în ajun când îl ștersese de praf, ci deschis.

Lucru ciudat și care făcu să i-se sburlească pîrul, în fața sa două foi se întoarseră, ca și cum o mână nevăzută l-ar fi răsfoit, și în susul paginei putu ceti actul nașterii familiei sale. Jean Ioseph nu spuse la nimeni nimic despre aceasta, dar' gândi cu tristeț: Sărmana mea femeie a murit și, în adevăr, în cincisprezece zile, femeea sa muri.

Din acest moment, Jean Ioseph Moutte nu mai îndrăzni să se urce singur în clopotniță. Subt pretext că nu mai avea putere să tragă clopotul cel mare, să ducea totdeauna însoțit de doi, trei amici, și acolo sus, în re-

vărsatul zilii, făceau mici petreceri, povesteau istorii și beau vin alb și mîncău castane.

Odată însă când Jean Ioseph Moutte beuse un pahar mai mult ca de obicei, nu se putu abține și istorisi amicilor sei ceea-ce se petrecea în fiecare an în acea capelă.

Amicii sei nu credeau, Jean Ioseph le propuse să se scoboare la capelă.

Se scoboriră, și, în adevăr, când sosiră în fața capelei, foarte clar, unul din martori 'mi-a istorisit aceasta, auziră sgomotul foilor care se întorceau.

Jean Ioseph Moutte zise:

«Tăcere! moartea își face socotelele sale...»
Apoi, după-ce încetă ori-ce sgomot, deschise ușa și intră cel dintăiu cu felinarul.

Deodată, Jean Ioseph Moutte scoase un lung suspin. Felinarul căzu și se stinse.

«Moutte! ce ți-s'a întîmplat? răspunde-ne...»

Dar' Moutte nu răspunse.

Atunci găsind chibrituri și aprinzînd felinarul, vîzură registrul deschis, Moutte întins la pământ, ear' numele seu înscris în susul paginei.

Abel.

La fotograf.

Țeranul cătră fotograf:

— Câte parale îmi ceri, ca să scoți poza copiilor mei?

Fotografu! — 15 lei duzina.

Țeranul: — Atunci trebuie să mai aștept, că n'am decât 11 copii.

din unde pe matrozi, sunt neutrale pe timpul acela.

6. Aplicare și exploatarea și la răsbel maritim a dispozițiilor convenției dela Geneva din 1864, pe baza adăselor ei din 1868.

7. Revisuirea declarațiunii, elaborate la conferența din Bruxela dela 1874, dar' neratificată până acum, privitor la legile și regulile pe timpul războiului.

8. Declararea de principiu, că bunele servicii oferite cu scop de a mijloci în ceretele internaționale, vor fi primite; și că în casuri princiopase se va recurge la arbitragiu, pentru a îndepărta conflicte cu arme, înțelegerea despre stabilirea unei și aceleași practici și procedări în aceeași cauză.

Din cercul meseriașilor.

De mult am simțit necesitatea existenței unei reuniuni a meseriașilor la noi în Sebeș, unde atât numărul măestrilor, sodalilor cât și a învățăcelilor e destul de considerabil. Am simțit-o — durere trebuie să mărturisesc, căci, peste tot, noi meseriași români prea puțin școală pregătitoare avem, ceea-ce poate, e și cauza că suntem puțin băgați în seamă de ai noștri. Lăsați de capul nostru e firesc, că ne pierdem printre străini.

Dirința noastră s'a împlinit și cu adevărat singur reuniunile de meseriași ne pot da ceea-ce ne lipsește, ne țin laolaltă, singur ele pot lucra cu succes la poleirea noastră socială și culturală.

Inițiativa pentru înființarea unei reuniuni de meseriași aici a luat-o învățătorul *George Tatar*. Încă în anul trecut ne-a chemat la o consfătuire, în care, după-ce a arătat însemnătatea și folosul cel mare al reuniunilor în general și special al reuniunilor de meseriași, am și ales un comitet pentru a face pregătirile de lipsă, ear' ca să ne convingem despre bunățatea lor s'a hotărât a se ținea *Lunia* în fiecare săptămână o convenire, în care am discutat diferite chestiuni instructive și folositoare pentru noi.

Comitetul ales s'a pus în conțelegere cu P. O. D. protopop S. Medean, președinte al existentei reuniuni „*Andreiana*” pentru spriginirea măestrilor și învățăcelilor din Sebeș și jur, și au aflat de bine a ne grupa în jurul acestei reuniuni, ear' statutele să se modifice conform cerințelor reclamate de noi. Ne-am făcut membri ai acestei reuniuni și în adunarea generală, ținută Duminecă în 9 Aprilie a. c. st. n. s'a votat schimbarea statutelor și înaintarea lor la înaltul ministru reg. ung. spre aprobare. Citez aici câteva pasaje: „Scopul reuniunii este promovarea culturală și materială a meseriașilor și comercianților din Sebeș și jur. Mijloacele, cari duc la scop sunt: Membrii reuniunii să înțelegă spre a discuta chestiuni privitoare la industrie, comerț și legătura lor cu agricultura și alte economii, spre a ceti lucrări beletristice, poesii și a face deprinderi în comput, scriere și cântări. Reuniunea va îngriji, ca cât mai mulți copii din Sebeș și jur să îmbrățișeze meseriile și comerțul. Copiilor s'odaci va da ajutoare bănești asemenea și sodalilor talentați spre a se cualifica în branșa lor. Spre ajungerea scopului cultural să vor procura cărți și jurnale folositoare și-și va înființa o bibliotecă etc.” Membrii sunt ordinari și ajutatori, ordinari pot fi numai meseriași și comercianți; taxa anuală e de 2 fl., cei ajutatori plătesc pe an 50 cr. și alte dispoziții cari sigur vor aduce roade îmbelșugate.

Până acum sunt înscrși 25 membri ord. și 7 ajutatori. Puțini, dar' cei mulți am deplina convingere o să urmeze.

Reuniunea s'a constituit în următorul mod: preș. Z. Murășan, vp. G. Tatar, notar și bibliotecar I. Pavel, cassar P. Gavrilă, măestru păpușar, controlor P. Ursu, comerciant, membrii în comitet P. Opincariu, măestru cojocar, P. Androne, măcelar, D. Popa, măest. cojocar, S. Deac, măest. păpușar. Averele reuniunii e deja peste 500 fl. v. a. Rămâne ca noi meseriași cu trup cu suflet să ne dedicăm reuniunii spre binele și folosul nostru, ear' următorii noștri ne vor binecuvânta. De încheiere cuvine-să a aduce mulțămii și recunoștință dlui G. Tatar precum tuturor spriginitorilor și binevoitorilor noștri, ear' meseriași din toate părțile să ne urmeze și atunci viitorul nostru e asigurat. *Meseriașul.*

NOUȚĂȚI

Regina florilor. Pentru sârbarea de flori, ce se va aranja în Colonia, s'a căutat o regină. »*Kölnische Zeitung*» aduce știrea, că regina s'a și aflat. Și zice anume, că Regina României, poeta *Carmen Sylva*, a fost rugată ca să primească această demnitate. M. S. Regina a răspuns telegrafic, că primește cu plăcere alegerea, și va contribui la înălțimea

festivităților cu un nou product literar. Dacă s'ar întâmpla, ca să nu poată lua parte în persoană, o va reprezenta tinăra sa nepoată, princesa *Luisa* de Wied.

Fișpanul nostru și limba română. Am amintit și noi la timpul seu, că contele *Bethlen Miklós*, noul fișpan al com. Hunedoara, s'a apucat să învețe limba română. Acum cetim în »*Budapesti Hirlap*», că dl fișpan se înțelege deja cu Românii în limba lor maternă.

Asentarea flăcăilor din jurul Orăștiei a avut următorul rezultat: Din prima clasă s'au asentat 225, din a 2-a 136 și din a 3-a 107, cu totul 468 flăcăi.

Di Augustin Berian, forestier la domeniul Coroanei în comuna Borca (România), de loc din Cugir, a fost înaintat cu ziua de 1 Aprilie v. la rangul de șef de regie al domeniilor Coroanei Borca și Sabasa-Fărcașa. — Trimitem simpaticului nostru amic, felicitările noastre!

Sinucidere. Sublocotenentul *Albin Kieta*, dela reg. de inf. nr. 64 din loc, și-a curmat firul vieții, Luni în săptămâna aceasta, trăgându-și un glonț de pușcă prin inimă.

Alegerea de episcop reformat s'a ținut la Cluj săptămâna aceasta. Cele mai multe voturi le-a întrunit preotul reformat din Orăștie, dl *Dr. Bartók Ggörgy*.

Nenorocire. *Iosif Haneș*, un bătrân măiestru croitor din Orăștie, săptămâna trecută și-a luat o trăsură, voind să meargă la Vinț, pentru a lua parte la înmormântarea fratelui seu. Nu s'a suit însă bine în trăsură, și caii s'au spăriat, prințând la o fugă nebună. Au fugit prin mai multe strade. Bătrânul croitor a strigat mereu ajutor, dar' nu i-s'a putut da. La o cotitură de stradă, caii într'atâta au smucit trăsura, încât aceea s'a răsturnat, aruncând în zidul unei case pe bietul croitor, care s'a rănit grav la față. Din cauza loviturilor și a spaimei ce l'a cuprins, bătrânul croitor zace greu bolnav.

Nou cavaler al ordului „Steaua României”, a fost numit dl *Dr. Ghiță Pop*, profesor în București.

† **Dr. W. Rudow.** Cunoscutul Scriitor german și floromânul *Dr. Rudow*, a încetat din viață la Oradea-mare, în 16 n. l. c., în etate de 40 ani. Printre ocupațiunile sale germane s'a ocupat mult și de literatura română, despre care adese-ori a scris prin foile germane.

O carte drăgălașe a apărut zilele aceste în tipografia »*Minerva*» din București. Titlul cărții: »*Din vremuri apuse*», memorii din 1848 de dna *Iudita Secula*. Cuprinde amintiri asupra familiei preotului Truța din Cricău, ilustrând admirabil un șir de întâmplări din anii luptelor noastre glorioase. Recomandăm cu căldură acest volum cetitorilor noștri. Prețul 55 cr. sau un leu.

lubitor de bile. *Harangozó Imre*, un Ungur din Seghedin, venind și pe la Orăștie, l'a ajuns dorul să cerceteze cafenelele, încă în zori de zi, când știa el că nu o să aștepe pe nimeni prin ele. S'a dus deci într'o cafea, și învîrtindu-se puțin pe lângă billard, a văzut că lădița este deschisă și că bilele dintr'nsa scilpesc. Prea i-s'au părut frumoase și nu s'a putut stăpâni să nu bage și în buzunarul seu 5 bile. S'a dus apoi la un hotel, unde asemenea a mai luat 3 bile. Se vede că acasă avea billard, dar' îi lipseau bilele. Având acum și bilele a luat-o spre casă. Dar' n'a avut norocul să ajungă, căci la Alba-Iulia a fost prins și adus înapoi. În fața judecătoriei de aici a recunoscut faptul fără încuștură. Drept răsplătă i-s'a dat o lună de zile temniță. Numai cât bilele i-s'au luat, de nu-și poate petrece timpul cu ele.

† **Toma Galetariu**, un fruntaș țeran din Țela, a răposat în 7 Apr. n., în etate de 76 ani. Pentru biserica gr.-or. din Țela a lăsat suma de 13.000 fl., apoi câte 500 fl. pentru școala superioară de fete din Arad, alumneului din Arad, școalei din Țela, Lipova și Lugoj.

Pungași pe tren. Atât de mult s'au încuibat pungașii în această țeară, încât omul nu mai poate călători nici dela o stațiune până la cealaltă, să nu sufere vre-o pagubă. Un astfel de cas s'a întâmplat săptămâna aceasta. Dl *Vasile N. Bidu*, comerciant în Orăștie, întorcându-se cu trenul dela Hațeg acasă, când a dat să se desbrace, vede că lanțul dela orologiul îi atârână în jos, și orologiul nicăiri. Orologiul a fost de aur, și a costat 180 fl.

Omul să-și cercce norocul! La aceste cuvinte s'a cugetat și scriitorul inginerului

Antoni din Orăștie, Koch Ervin, cu încă alți șase amici ai sei. Au luat și ei un los dela loteria de clasă. Și l'au aflat, căci au câștigat cu el câștigul de 10.000 cor. împreună cu un premiu de 600.000 cor. Se vine pe unul 30.500 fl.

Stipendii pentru cadeți. Representanța »*Fundațiunii Gozdu*», care s'a întrunit la Budapesta în 4—8 Aprilie n. a. c., a primit propunerea comitetului, ca să se scrie concurs pentru 6 stipendii de câte 200 fl. pentru cadeți pe anul 1899/900.

„**Istoria unei coroane de fer**”, lucrarea îndreptată de ministrul instrucțiunii publice poetului nostru *George Coșbuc*, e terminată. Dl Coșbuc, alături de lucrarea aceasta publică și »*Istoria populară a războiului din 1877—78*», o carte, în care descrie glorioasele fapte de arme într'o limbă cât se poate de simplă, așa încât ori-care soldat și țeran o poate pricepe. Cartea aceasta s'a tipărit într'un număr mare de exemplare și se vinde cu un preț foarte mic.

Biserici jefuite. O mulțime de biserici au fost jefuite de cătră niște țerani din comit. Bars. Obiectele de aur și argint ce au furat, le-au vândut unui jidan din Budapesta, *Schlesinger Armin*, care le topea și așa își întorcea înzecit banii. Dar' și el a fost prins, căci hoții i-au spus numele.

Mașină de — sburat. De mult își tot sparg oamenii capul, că oare cum ar putea să facă ca să sboare și ei. Afăm acum, că studentul medicinist în Viena dl *Ilie Ganea*, fiu de țeran din Nocrichiu, a inventat un aparat aeromatic dirigibil (mașină de sburat), care a fost patentat de oficiul i. r. de patente din Viena.

Grevă de muncitori. Din Bruxella se vestește, că 28.000 muncitori de ocne și mine s'au pus în grevă.

Sânge de bou în loc de vin. Un antreprenor din Oradea-mare a fost arestat, deoarece-ce la falsificarea vinului, în loc de glicerin și apă, se tolosia de sânge de bou. La cercetarea ce i-s'a făcut, au aflat în pivniță 8 litre de sânge de bou.

O cununie rară în felul seu s'a săvârșit, scrie »*Gaz. Tr.*», Sâmbăta trecută în biserica română gr.-or. din Brașovul-vechiu. Anume dl *Iosif Molnár*, de naștere Maghiar, care a fost preot romano-catolic în Șimleul-Silvaniei, părăsind cariera preotească, s'a aplicat ca funcționar la oficiul telegrafo-postal din loc și trecând la religia gr.-or., s'a cununat cu d-șoara *Cornelia Papp*, fiica decedatului adv. român din Arad *Dr. Ioan Papp*, a cărui veduvă e domiciliată de present în Brașov.

Inecați de fum. Femeia unui muncitor într'o fabrică din Györ, s'a dus să ducă soțului seu de prânz. Plecând de acasă, a umplut cuptorul cu cărbuni de peatră, ear' așa căsii a încuiat-o. Intorcându-se acasă și deschizând ușa, o groază nespūsă a cuprins-o, vîzând că cei patru copii pe cari îi avea, stau lungiți la pământ, fără a mai răsufla. Inzadar i-au fost toate încercările de a-i mai trezi. Gazul ce ieșia din cărbunii de peatră i-a înecat.

Cele mai fericite zile le-a avut princesa *Constanța Minutolo* din Roma, pe acelea care le-a petrecut în societatea vînzătoarelor de flori. Urîndu-i-se de atâtea ceremoniale ce i-se făceau, și-a pus de gând să se sinucidă. Și planul acesta l'ar fi și dus în deplinire, dacă o fată tinăra, vînză oare de flori, n'ar fi scăpat-o dela aceasta, tocmai în momentul când princesa voia să sară de pe pod în rîul Tiber. Princesa fiind împedecată în planul seu, n'a voit să se mai întoarcă acasă, ci s'a făcut și dînsa vînzătoare de flori. Inzadar o căutau rudeniile, n'au aflat-o nicăiri. Zilele trecute însă, au aflat-o printre vînzătoarele de flori din Firenza, îmbrăcată întocmai ca ele. Cu greu au putut-o îndupleca să meargă eară acasă, căci a zis, că cele mai fericite zile ale ei, le-a petrecut de când s'a făcut vînzătoare de flori.

Salarul învățătorilor de stat se va înmulți cu 10%. Afară de aceasta li-se face favoruri privitoare la pensiune.

Un honved mâncat de Țigani. Mulți vor crede, că aceasta este o minciună încornurată. Cu toate acestea asta s'a întâmplat, cel puțin așa scrie o foaie ungurească. Scrie anume, că în comuna *Csetnek*, a izbucnit un foc care a nimicit 35 de case, între cari și spitalul. Toți bolnavii au fost scăpați, numai chiar un honved a rămas uitat, care a și ars. Trecând de doua zi niște corturari pe la locul nenorocirii, au dat peste cadavrul fript și ars al honvedului, și crezând că este vre-un porc, s'au apucat și l'au mâncat.

Preoți reformați, duși cu șupa. »*Trib. Pop.*» scrie: Doi preoți reformați au fost prinși în Sighet-Marmației. Ei adunau bani pentru coreligionarii lor din — Asia-mică. Deaceea, zic foile maghiare că au fost duși cu șupa la Budapesta. Adevărul e, că vor fi păpat ei banii ca alți mulți ovrei de prin Galiția, cari adună bani dela țeranii români, spunându-le că-i dau pentru bisericele ortodoxe din Ierusalim, primejdute de Turci.

Împărăteasa Germaniei în casa unui măestru. Zilele aceste împărăteasa Germaniei a cercetat pe nevasta unui măestru mésar, care a născut deodată trei băieți gemeni. Visita aceasta a produs mare senzație în Berlin și foile de-acolo aduc multe amănunte asupra ei. Nevasta lăuză este soția mésarului *Stumkowska*. În decurs de 12 ani, de când sunt căsătoriți, ei au avut 7 fetețe, dintre cari trei au murit. Provedința divină i-a despăgubit însă pentru această pierdere, dându-le deodată trei băieți gemeni. Vestea despre acest extra-ordinar dar al Provedinței a străbătut repede în Berlin. Pe când părinții, îngrijați, se sfătuiau împreună, cum și în ce să înfășieze copiii, eată că intră la ei un servitor cu nasturi de aur, aducând cu sine un pachet mare. El desfăcî înaintea părinților pachetul, din care scoase mulțime de scutece, cari de cari mai frumoase pentru copii. El spuse părinților, că frumoasele daruri le-a trimis contele *Keller*, camarar împărătesei. Copiii au fost numai decăt înfășiați în finele și prețioasele scutece. — A doua zi earăși bătî cineva la ușa mésarului, a căruia locuință se află în etagiul al cincilea. Două dame elegante, însoțite de un bărbat, intrară în modesta locuință a mésarului, ear' după ei un servitor, aducând cu sine o cutie plină cu prăjituri și dulcetuuri. Una dintre dame era împărăteasa, care însă înaintea celor din casă era necunoscută. Ea privi gemenii și apoi puse mamei lor mai multe întrebări asupra împrejurărilor ei familiare. La întrebarea, dacă soțul ei are de lucru și dacă nu are vre-o dorință deosebită, femeia lăuză răspunde: Lucru ar fi destul, dar' trebuie totuși să trăească cu multă abnegațiune, căci sunt mulți copii la casă. La întrebarea de a doua ea zise, că i-ar plăcea, dacă ar avea un pat potrivit pentru copii. — Il vei avea acușă, îi zise eleganta damă, întinzându-i totodată un frumos dar în bani. Femeia de bucurie nu mai știa cum să mulțamească. Când era să se despărțească, a doua dintre damele străine se apropia de femeia sêracă și-i zise: Știi cu cine ai vorbit? — Dumnezăule, doar' nu va fi fost împărăteasa? Damele zimbiră și esiră. Fû împărăteasa, contele *Keller* și soția acestuia.

AMICIȚIE — DISTRACTIE

E. în D. — Regretăm din suflet, că nu putem veni, din mai multe cauze, care nu le știi. Dorim ca tot bine să petreceți voi, și „eine speciele Blume” să beți pentru noi. *eg....*

V. u. Da, am fost și v'am văzut, și tare bine mi-a părut, că v'am aflat sênătoși, veseli voinici și voioși. Dar' îmi spune cineva d-un cursur ce-ar exista, dă-i de gol pe toți odată, că nu-i drept lor le arată. Pe la voi am se mai viu, când M. ea-i dus la S. u., drept aceia tu se-mi spui când pe-acasă dînsul nu-i. Și vom face spiritism, ca s'affăm de-i misticism ce se spune, ori real de-ți face-atâta val. *N. u.*

Răsunet

la „**Intimpinarea**” cu cuincuenaliile.

Stimate Dle Redactor!

În nr. 9 și 10 al prețuitului ziar ce redigiați, un oare-care domn »*Alfa*» se năpustește într'un ton propriu d-sale asupra articolului meu cu cuincuenaliile, tunând și înproșcând asupra celor expuse în acel articol.

Curios îmi vine și mă mir, și se vor mira cred și alții cari au cetit cu sânge rece articolul cu cuincuenaliile, cum de acest *Alta*, cetind se vede printre rînduri și scotînd concludii trase de pîr, vorbește de atentate (nu cumva nihiliste?) și degradări (!!) la adresa statului învățătoresc.

Francezul zice: »stilul e omul», judecând deci și pe dl *Alfa* după stilul d-sale, mi-se pare că are un temperament prea »răsboinic» când debutează cu atâtea grandomanie în intimpinarea ce o face. Dar' să vedem ce ne spune în lunga-i ieremiadă? Spațul îngust la care putem conta într'o foaie săptămânală, nu-mi permite a mă ocupa mai în detail cu intimpinarea dlui *Alfa*, voui fi deci cu posibila rezervă.

Dl *Alfa* într'altele ne spune că dascălul azi-buche nu mai este! Oare? Eu susțin că sunt încă destui chiar și astăzi, și tocmai în elementul acesta sunt cei mai guralivi, cari fac mai multă zarvă, și despre unii ca acestia am zis mai vîrtos în articolul meu că ar face bine să se mulțamească cu cât au. Dl *Alfa* pare-că trăește chiar între Prusaci, și se vede încunjurat de dascălii lui *Bismarck*.

*) Cu toate-că am declarat chestia aceasta de încheiată, la continua insistență a dlui *Delta*, ne-am decis a-i da loc.

Oh Doamne! Ce bine ar fi, când așa ar fi, dar' mult ne mai trebuie până la așa ceva.

Inzadar susține dl Alfa că ne putem măsura cu dascălii altor națiuni mari, aceasta deocamdată numai în idee o putem nutri. Nu-i vorba, avem și noi învățători harnici destui, aceasta nu ne îndreptățește a afirma însă, că întreaga pădure e verde. Drept aceea când am expus starea învățătorimii la noi în general, eu cred că nu am comis nici un atentat, nici nu am dregadat, căci expunerea adevărului nu cred se o mai clasifice cineva afară de dl Alfa, cu epitetul drăguț de: »atentat și degradare«.

Dl Alfa explică articolul meu în sensul, ca și când eu din principiu aș fi fost contra cuincuenaliilor. Nu e așa, și pentru-ca dl Alfa se mă înțelegea n'ar strica se mai ce-tească odată acel articol, ear' dacă n'a face-o intonez încă odată că (afară de o excepțiune) numai acolo sunt în contra cuincuenalului unde acela nu se poate da dela comună. Și că astfel de comune încă sunt, cred că nu va putea nici grozavul d-n Alfa se nege. Pe lângă sârăcia poporului mai este și altceva ce m'a îndemnat să mă ocup de cuincuenalii, ceea-ce dl Alfa, cu voie ori fără voie, se vede a nu înțelege.

E știut că în anul 1893 când s'a introdus legea cu ridicarea salariilor la 300 fl., prin intervenirea organelor noastre bisericesti-școlare, s'a ajuns cu mare greutate, încât aproape pretinderea s'a ridicat la 500 fl. cât era pe atunci, la suma pretinsă de 300 fl., pentru-ca se ne putem salva aceste sanctuarii. Dar' eată acum călcăiul lui Achille de care s'a îngrijit stăpânirea prevăzătoare, și prin care se pare că totuși ne vom vulnera. Și acest călcăiu sunt cuincuenaliile, căci unde noi nu le putem da, ni-le dă statul, și atunci cursa de care ne-am ferit la început prin ridicarea salariilor la 300 fl., nu va mai putea fi încunjurată. Ce ne-a folosit ridicarea salariilor cu atâta sfortare, dacă totuși prin cuincuenalii suitem expuși de a ne perde școlile respective de a se amesteca în acelea aceia, de cari atâta am fugit până acum?

Și pentru-ca toți se mă înțelegea, expun un cas concret ca exemplu. În comuna X, care și ea a ridicat în modestele-i puteri salariul la 300 fl., acum trebuie să se mai dea 50 fl. ca cuincuenal, peste 5 ani ear' 50 fl. și tot așa mai departe de 5 ori. Va să zică după alți 5 ani această comună ar avea să plătească 400 fl., după 10 ani 450 fl. etc. Dar' nu o poate nici decum, n'are de unde pe lângă toată bunăvoința. Învățătorul însă persistă pe lângă cuincuenal și-l dă statul. Cu cuincuenalul al doilea statul întră deja în drepturile sale stipulate în lege, și atunci nu știu cum se va simți însuși învățătorul unei astfel de școle la care vor căuta a porunci doi domni deodată.

Tema destul de clară fiind, nu simțesc lipsă a mai desvolta, ficine o înțelege ușor și cred că și măniosul d-n Alfa.

Cât pentru acei dascăli ai noștri (aceasta ca excepțiune) cari au școala cea veche, și cari azi-mâne și așa se vor retrage dela dascălie, fie că nu corăspund pe deplin, fie din cauze fizice, am zis și mai amintesc că părăirea mea este, ca cu cuincuenaliile se nu mai agite spiritele. Ear' încât pentru dl Alfa care trăește așa timpuri înalte și care prea mult apoteosează chemarea învățătoarească, crezându-se pe sine în vârful turnului cultural, îi spun că, dau tuturora stima cuvenită, dar' nu pot avea însuflețire desăvârșită de lucrul din care mai avem a scoate încă mult element regresiv. Când visul dlui Alfa cu asemnarea noastră cu dascălii lui Moltke s'a realisa, atunci se sperăm că nici noi nu ne vom mai certa pentru cuincuenalii.

Ne mai spune dl Alfa că învățătorul român, și densul încă, e iobagiu și mai știe D-zeu ce? Poate d-lui va fi iobagiu cuiva, treaba d-lui, eu încă nu cunosc învățător carele să fi afirmat că el este iobagiu și că preferă a fi ziler etc. Aceste sunt numai mofturi. Apoi în sfârșit dacă cineva preteră mai bine un alt lucru, cine-i stă în cale ca să se nu se indeletnicească cu acela?

Doamne, cât de mărginit judecă dl Alfa când se transpune în trailul mai fericit al unui servitor de cancelarie ori a unui vigiliu dela calea ferată, dle, fii cuminte, și mulțamește lui D-zeu că în cariera de dascăl dispui de atâta timp liber, în care poți să te recrezi după chemarea ce o împlinești în școală. Dacă dta rêvnești să fii un boeriu a la vigiliu dela drumul ferat, să încercă-te și sunt sigur că după ridicarea, regulat, a cătorva prime, eară te vei rembarce la năcazul dtele exclamând: »mea culpa, mea maxima culpa«. Dta apară de prea pesimist și vezi lucrurile în coloare mai neagră decum sunt ele pictate. Că ar fi cineva care se nu voească binele învățătorului român; nu îmi vine a crede, jertfim cât putem, nu aștepte însă nime ca deodată să-l punem pe tronul fericirii, fie acela chiar și dl Alfa.

Pentru aceia: respingem cu dispreț însi-

nuarea dlui Alfa că numai Românul nu-și știe prețului învățătorul, căci dacă este vorba de atentate și dregadări, o astfel de aserțiune apoi e »non plus« în d-al de a degradărilor și a atentatelor.

Ca de încheiere observ că dl Alfa se se nisuiască a lăpăda o dosă bunicică din pesimismul d-sale, și tractând asupra unei chestiuni să arete mai multă desinteresare și seriozitate, căci în cazul concret al nostru densul pledează prea cu: *ira et studio*, ceea-ce detrage foarte mult din gravitatea ce voiește a o atribui întimpinării d-sale.

Ear' a aduce pe tapet în cadrul unei înguste polemii cum e aceasta, persoane ca pe venerabilul nostru fruntaș dl Gall, nu e lucru coulant din partea dlui Alfa, ceea-ce ca unul carele educând se ocupă și de bunacuviniță, trebuia să o știe.

Dar' destul atâ și se-l lăsăm în pace, căci de nu, va deveni poate și mai...pesimist.

Delta.

Indrumări privitoare la mersul postei.

Cu așa numita: »postă de epistole«, se expediază pe lângă epistole și corespondențe, și tipărituri (imprimare), hârtii de afaceri, mostre, ziare și trimiteri postale recomandate cu rambursă (ajaniott utānveteles küldemények).

Privitor la tipărituri — imprimare, — schimbarea stă în următoarele: ca tipărituri se privesc, pe lângă cele de până acum, și albumurile cu fotografii; pe biletele de vizită, tipărite, se pot scrie cel mult cinci cuvinte de felicitare, condolență sau expresiuni de curtuazie; pe foiața, ce conține vr'un articol din vr'un ziar sau revistă periodică, dacă se trimite cuiva prin postă, se poate scrie, titlul, datul și locul, unde apare respectivul ziar etc., din care s'a luat acea foiața, fără să fie taxată ca epistolă.

Celelalte schimbări nu privesc publicul, de aceea le las neamintite. Taxa a rămas neschimbată: până la 10 grame = 1 cr.; 10—50 grame = 2 cr.; 50—150 gr. = 3 cr.; 150—250 gr. = 5 cr.; 250—500 gr. = 10 cr.; 500—1000 gr. = 15 cr.; pentru Ungaria. Pentru România și străinătate de fiecare 50 grame se plătește 3 cr., dar' numai până la 2000 grame. Taxa pentru țările vecine: Austria, Sârbia etc., le spune bucuros ori care oficial de postă.

Hârtii de afaceri în comunicația din lăuntru țării noastre, cu Austria, țările ocupate și cu Germania nu se pot trimite, dar' din țările acestea în altele, de exemplu în România etc., se pot trimite. Ca hârtii de afaceri se privesc, după o ordinațiune mai nouă, pe lângă cele de până acum și pensurile (lucrările în scris, ocupațiunile în scris) corese ale școlarilor, dacă nu conțin și calcul sau clasificățiune, sau altă notă. Acest caz vine înainte la studenții, cari își trimit temele spre a fi corese în România sau în străinătate.

Greutatea mustrelor pentru toate țările uniunii postale universale s'a statorit a fi de 350 grame. Pe lângă aceasta s'au mai făcut unele schimbări, anume: fluidități, oleiuri se pot trimite în toate țările uniunii postale ca mustre, dacă sunt pachetate după-cum se recere, adică sticluta cu mustra să fie pusă într'o lădiță de lemn astfel, ca între sticluta și pereții lădiței să se poată pune pulvere de firez, călți ș. a.; sticlării asemenea se pot trimite cu posta de epistole ca mustre, dacă-s pachetate corăspunzător; albine vii, dacă-s așezate în coșuțe așa, ca să nu vatem alte obiecte și să se poată ușor observa; ca mustre se pot trimite mai departe astfel de animale și plante uscate sau hermetice conservate (ca să nu poată intra aer la ele), cari nu se trimit spre scopuri comerciale. Acestea sunt schimbările privitoare la mustre.

Taxa rămâne neschimbată, adică, în Ungaria: până la 50 grame = 2 cr., 50—250 gr. = 5 cr.; 250—350 gr. = 10 cr.; pentru România pentru fiecare 50 grame 3 cr., dar' cel puțin 5 cr. Austria — 250 gr. = 5 cr.; 250—350 gr. = 10 cr. ș. a. m.

Neguțătorii și chiar și alții, cari trimit mustre, de multe ori cad în ispită de a alătura la mustra scrisoare privată, epistolă, ceea-ce nu-i iertat, de cumva nu trimite mustrele francate ca epistolele, căci în cazul, când oficialul află pe lângă mustra și epistolă, ia protocol și pe baza legilor postale taxează mustra cu 1 fl. 5 cr., cari neconditionat trebuie să se încasseze dele trimițător sau dacă se invoiește, dela primitor. Spre reîmprospetare amintesc aci, că mustrele nu se admit ca atari cu preț declarat; nu-i iertat să conțină altă însemnare scrisă, decât numele, pozițiunea și locuința trimițătorului și a primitorului, sau a fabricii respective, apoi numerizarea, prețul, măsura, extensiunea și felul, calitatea marfei.

Cu excepțiunea schimbărilor înșirate aci, toate legile vechi a tarifelor de postă referitoare la epistole, corespondențe, tipărituri, hârtii de afaceri și mustre rămân aceleași.

Tarifă pentru trăsuri.

Representanța orașenească din Orăștie, în ședința sa din urmă, a statorit următoarele taxe pentru trăsuri. Acestea sunt valabile dela 1 Aprilie n. până la 30 Oct. n. a. c., începând dela 6 ore dim. până la 6 ore seara.

Pentru teritoriul orașului s'au statorit următoarele taxe:

	cu un cal	cu doi cor. fil.	cu doi cor. fil.
Pentru cel dintăiu pătrar de oră	—60	—40	
Mai departe pentru fiecare pătrar de oră	—40	—30	
Seara după 9 ore pentru fiecare pătrar	—60	—40	
Dela 1 Nov. până la sfârșitul lui Mart. dela 8 ore dim. până la 6 ore seara			
Pentru fiecare pătrar de oră D. a. dela 6 ore începând pentru fiecare pătrar	—60	—40	—70
Tot pătratul început, se socotește deplin.			

Prețuri statorite:

Pentru ducerea la gară la sosirea trenului	1'60	1'20
Pentru aducerea în oraș dela sosirea trenului	1'60	1'20
Pentru ducerea la tren sau aducerea dela tren în alt timp	1'20	1'—
Până în pădurea „Grigori“, la pușcărie	1'60	1'20
Înapoi	1'60	1'20
Pentru fiecare pătrar de oră de așteptare, se socotește ca mai sus.		
La sosirea trenurilor, ducerea și aducerea dela gară, fără privire la timp	2'—	1'60

Afară de teritoriul orașului.

Ducerea și aducerea, împreună cu timp de 2 ore așteptare:		
Până la boctăria Romosului	3'—	2'—
» » Geoagiu	6'—	4'—
» » Sibot	6'—	4'—
» » Bobalna	5'—	3'60
» » Bințiș	5'—	3'60
» » Beriu	4'—	2'80
» » Cigmău	6'—	4'—
» » Folt	4'—	2'40
» » Gelmariu	4'—	2'40
» » Căstău	2'—	1'40
» » Jeledinți	6'—	4'—
» » Mărtinești	5'—	3'60
» » Rapoltul-mare	6'—	4'—
» » Pricaz	3'—	2'—
» » Piski	6'—	4'—
» » Romos	6'—	4'—
» » Sibis	6'—	4'—
» » Turdaș	4'—	2'80
» » Orăștioara-de-jos	5'—	3'60
» » Vaidei	6'—	4'—

Pentru locuri mai îndepărtate.

Până acolo, înapoi, sau până acolo și înapoi, cu timp de așteptare sau fără:		
Arany	8'—	5'60
Băcăinți	8'—	5'60
Boi	8'—	5'60
Bozeș	10'—	7'—
Deva	10'—	7'—
Vinerea	8'—	5'60
Geoagiu (scaldă)	10'—	7'—
Hațeg	14'—	10'—
Călan	8'—	5'60
Costești	9'—	6'—
Cugir	10'—	7'—
Ludești	8'—	5'60
Renget (birt)	8'—	5'60
Romosel	8'—	5'60
Hunedoara	12'—	9'—

Tuturor acelor prea st. d-ni și d-ne, cari au binevoit a lua parte la înmormântarea neuitatului și scumpului nostru tată, moș și socru,

Ioan Lazaroiu sen.,

precum și aceluia, cari ni-au trimis adrese de condolență, neputându-le altcum mulțumi, le exprimăm pe calea aceasta cele mai sincere mulțumite.

Orăștie, 18 Aprilie n. 1899.

Familia Lazaroiu.

Bibliografie.

A apărut în »Biblioteca Noastră«: **Poftă bună!** Carte de bucate, de Zotti Hodoș. Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere peste șase sute de rețete, și anume cele mai bune

rețete din bucătăria practică și modernă. Această carte de bucate se poate întrebuința în ori-ce gospodărie românească. Cartea cuprinde atâ rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică:

Supe, ciorbe, assiette, pastete, răsoluri aspiciuri, galantine, fripturi naționale și frățuțești, prăjituri, torte, parfouri, înghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

Pentru redacție responsabili: **Petru P. Barițiu.**

Szám 1218—1899. kig.

(515) 2—2

Pályázati hirdmény.

Hunyadvármegye szászvárosi járásába ke-belezett Felkenyér nagyközség községi jegyzői állása nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jövén, ennek választás útján leendő betöltetésére pályázatot hirdetlek.

Érintett jegyzői állás javadalmazása a következő:

1. Évi törzsfizetés 500 frt.
2. Évi lakpénz 50 frt.
3. Évi 8 öl kemény tűzifa.
4. Magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

5. M. kir. anyakönyvvizetői tiszteletdíj 80 frt. Felhivom ennél fogva, mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ában meghatározott képesítést igazoló bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványukat folyó évi április hó 25-ig bezárólag annyal is inkább nyújtsák be hozzám, mivel a hiányosan felszerelt vagy később érkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

A választás határnapjával f. évi április hó 27-ik napjának d. e. 10 óráját Felkenyér község községi jegyzői irodájába tűzöm ki.

Szászváros, 1899 április hó 10-én.

Fodor Gyula,
főszolgabíró.

Szám 2043—1898 tkvi.

(516) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETÉMÉNY

»Hatiegana« előlegezési és hitelegylet mint szövözetkezett végrehajtónak Pupeze Kriska csolnakosi lakos hagyatéka végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyben a kérelem következtében a végrehajtási árverés 200 frt tőke követelés és járulékaí iránt, a vnyuzadi kir. jbiróság területén levő Csolnakos községben fekvő 65 számú tjkönyvben A ↑ 1 r. 140/1 143 hrsz. a felvett 385 frtra becsült, végrehajtást szenvedett tulajdonát képező ingatlanokra 385 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1899. évi május hó 17-ik napján délelőtt 9 orakor Csolnakos községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékoznak tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes érték papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A v.-hunyadi kir. jbir. mint tkvi hatóság 1898. évi november hó 15-ik napján.

Nagy,
kir. aljbíró.

Szám 288—1899 kir. végrh.

(517) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETÉMÉNY

Alulírott kir. bírósági végrehajtó által, az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §-a értelmében, a szászvárosi kir. járásbírósnak 2344/1898. polg. számú végzése folytán Dr. Böck Arnold nagyszabeni ügyvéd által képviselt Braunn Ignác budapesti cégé valamint a többi alap és feltűfoglaltatók javára Hirsch Izidor és társa kudsiri lakosok elleni hátralék 101 frt 89 kr. tőke, ennek 1899. évi márczius hó 9-től járó 5% kamatai, és 23 frt 81 kr. eddigi és 3 frt 60 kr. árverési kifizetési költségek erejéig bíróság le és feltűfoglalt és 500 frtra becsült teljesen felszerelt szikvizgyár, üvegek és gyapatból álló íngóságok nyilvános bírói árverésen elfognak adatni.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbírósnak 1899. évi V. I. 27/3 számú végzése folytán leendő eszközlésére határidőtől 1899. évi május hó 2-ik napjának délelőtti 8 órája tűzetik ki Kudsiron adósok lakására, a midőn is a fenntebb jelzett ingok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében csakis készpénz mellett és esetleg becsáron alul is elfognak adatni, a befolyandó vételár pedig bírói letétbe fog helyeztetni.

Kelt Szászvároson, 1899. évi márczius hó 29-én.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.